1960 Sonrası Cumhuriyet Dönemi Türk Hikâyesi ve Küçürek (Minimal) Hikâye

1960 sonrası Cumhuriyet Dönemi Türk edebiyatında hikâye türünün gelişimini, tema ve üslup çeşitliliğini açıklar. · Modernist ve postmodernist hikâyelerde kullanılan bilinç akışı, iç konuşma, üstkurmaca, metinlerarasılık, pastiş, parodi ve leitmotiv tekniklerini örneklerle çözümler. · Küçürek (minimal) hikâyenin yapısal özelliklerini ve Türk edebiyatındaki öncü temsilcilerini (Ferit Edgü, Necati Tosuner, Rasim Özdenören, Mustafa Kutlu, Oğuz Atay, Bilge Karasu) değerlendirir.

HATIRLAYALIM

- Küçürek (minimal) hikâye, çok az sözcükle yoğun ve çarpıcı anlamlar kuran, gereksiz betimlemelerden arındırılmış kısa öykü türüdür.
- Ferit Edgü 'Doğu Öyküleri' ve 'İşte Deniz Maria' ile Türk edebiyatında küçürek hikâyenin en önemli kurucu ustasıdır.
- Postmodernist hikâyelerde metinlerarasılık, parodi (alaycı taklit), pastiş (üslup taklidi) ve üstkurmaca teknikleri sıkça kullanılır.
- Modernist hikâye geleneksel olay zincirini kırarak bireyin varoluşsal sancılarına, yalnızlığına ve yabancılaşmasına odaklanır.

1 EŞLEŞTİRME

Görseldeki küçürek ve modernist hikâye terimlerini tanımlarıyla eşleştiriniz.

1. Küçürek	2. Üstkurmaca	3. Metinlerarası	4. Pastiş
Minimal Yoğun Anlam	Kurmaca Bilinci	Alıntı Gönderme	Üslup Taklidi

d 1. Küçürek (Minimal) Hikâye

c 2. Üstkurmaca

b 3. Metinlerarasılık

a 4. Pastiş

a) Başka bir yazarın veya dönemin dil ve anlatım üslubunu taklit etme tekniği

b) Bir yazarın başka bir yazarın metninden alıntı, gönderme ve imalar yapması

c) Yazarın hikâye anlatırken kurmaca oluşturma sürecini açıkça metne dâhil etmesi

d) Çok az sözcükle vurucu, yoğun ve okurun tamamlamasını bekleyen kısa öykü

2 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki küçürek hikâye yapısı panosu incelendiğinde, bu türün en temel biçimsel ve anlamsal ayırt edici özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

KÜÇÜREK (MİNİMAL) HİKÂYE YAPI NİTELİĞİ

Kelime Ekonomisi	Okurun Tamamlaması
Gereksiz betimlemeler atılır	Anlam boşlukları zihinde kurulur

A) Ayrıntılı betimleme ve mekân tasvirleri yerine ima ve çağrışımlara dayanması

B) Geniş zaman dilimlerine yayılan yüzlerce sayfalık olay örgüsü kurması

C) Halk masallarındaki olağanüstü dev ve peri kahramanlarını işlemesi

D) Köy yaşamındaki arazi anlaşmazlıklarını tarafsız bir dille belgelemesi

3 KISA CEVAP

Görseldeki 'Doğu Öyküleri' ve 'İşte Deniz Maria' eserleriyle küçürek hikâyenin öncüsü olan yazarımızı yazınız.

FERİT EDGÜ VE DOĞU ÖYKÜLERİ

Doğu Öyküleri · İşte Deniz Maria · Çığlık (1976)

Türk edebiyatında minimal hikâyenin kurucu ve dönüştürücü ustası

Ferit Edgü'dür.

4 DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

Görseldeki küçürek hikâye özelliklerine göre yargılardan doğru olanlara D, yanlış olanlara Y işaretleyiniz.

MİNİMAL VE KLASİK HİKÂYE KARŞILAŞTIRMASI

Klasik Hikâye	Küçürek Hikâye
Geniş olay & detaylı mekân	Bir anlık şok & açık uçlu son

	D	Y
Küçürek hikâyede metnin boşluklarını tamamlamak okurun hayal gücüne bırakılır.	☑	☐
Bu hikâyelerde karakterlerin uzun soy ağaçları ve geçmiş yaşamları detaylandırılır.	☐	☑
Necati Tosuner ve Ferit Edgü bu türün Türk edebiyatındaki usta temsilcileridir.	☑	☐
Küçürek hikâyede şiirsel yoğunluk ve kelime ekonomisi tamamen önemsizdir.	☐	☑

5 KISA CEVAP

Başka bir yazarın üslubunu, anlatım tarzını ve dil alışkanlıklarını taklit etme postmodern tekniğini yazınız.

Pastiş tekniğidir.

6 TABLOYU TAMAMLA

Hikâye türlerini anlatım teknikleri ve uzunluklarına göre tabloda işaretleyiniz.

Özellik / Kriter	Klasik Olay Hikâyesi	Küçürek (Minimal) Hikâye
Ayrıntılı serim, düğüm, çözüm ve karakter gelişimi	✓	—
Birkaç cümlede şok edici ima ve açık uçlu bitiş	—	✓
Yoğun şiirsel kelime tasarrufu ve sembolik anlatım	—	✓
Sayfalar süren diyaloglar ve ayrıntılı mekân tasvirleri	✓	—

7 EŞLEŞTİRME

Görseldeki yazarları küçürek hikâye ve modern anlatıya kazandırdıkları yönlerle eşleştiriniz.

1. Ferit Edgü	2. N. Tosuner	3. Oğuz Atay	4. Bilge Karasu
Doğu Öyküleri	Sarsıcı & Yalın	Üstkurmaca	Kurgusal Bilgelik

d 1. Ferit Edgü

c 2. Necati Tosuner

a 3. Oğuz Atay

b 4. Bilge Karasu

a) Korkuyu Beklerken ile üstkurmaca ve parodiyi zirveye taşıyan yazar

b) Troya'da Ölüm Vardı ile dili yapısökümüne uğratan bilge anlatıcı

c) Yalın, kırılgan ve sarsıcı küçürek öyküleriyle tanınan yazar

d) Doğu Öyküleri ile minimal anlatının manifestosunu yazan öncü

8 DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

Küçürek hikâyenin edebiyat kuramındaki yerine dair yargılardan doğru olanlara D, yanlış olanlara Y işaretleyiniz.

	D	Y
Küçürek hikâyede okur pasif bir alıcı değil, metnin anlamını kuran aktif bir ortaktır.	☑	☐
Bu metinlerde ahlaki ders verme ve okuru eğitme amacı en başta yer alır.	☐	☑
Leitmotiv tekniği hikâye boyunca tekrarlanan anahtar simge veya söz öbeğidir.	☑	☐
Küçürek hikâyeler yalnızca çocuk edebiyatı alanında kaleme alınmaktadır.	☐	☑

9 AÇIK UÇLU · DÜŞÜN

Küçürek hikâyede anlamın oluşmasında okuyucuya düşen aktif zihinsel rolü açıklayınız.

Yazar ipuçları verir; boşlukları okur kendi hayal gücü ve sezgileriyle doldurur.

10 SIRALAMA

Görseldeki bir küçürek hikâyenin okunma ve zihinde çözümlenme basamaklarını 1'den 4'e sıralayınız.

KÜÇÜREK HİKÂYE ÇÖZÜMLEME AŞAMALARI

1. Vurucu Cümle → 2. İma & Boşluk → 3. Zihinde Kurma → 4. Evrensel Yorum

4 Anlatılan minik kesitin evrensel insanlık durumunu yorumlama

1 Metindeki birkaç vurucu cümleyi ve seçilmiş sözcükleri okuma

3 Yazarın bıraktığı metin boşluklarını kendi zihninde tamamlama

2 Kelimeler arasındaki gizli çağrışımları ve imaları fark etme

11 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki postmodern anlatım teknikleri panosuna göre, ciddi bir konuyu veya eseri gülünçleştirerek, tersyüz ederek ele alan edebî parodi tekniğinin temel niteliği nedir?

POSTMODERN PARODİ VE İRONİ TEKNİĞİ

Ciddi veya klasik bir metni alaycı ve mizahi yaklaşımla dönüştürme

Geleneksel kalıpları yıkarak metne çok sesli ve eleştirel boyut kazandırma

(A) Bir metnin konusunu alaycı ve mizahi bir bakışla yeniden kurgulamak

(B) Eski bir yazarın kelime hazinesini saygıyla aynen taklit etmek

(C) Karakterin zihninden geçenleri sıralı ve mantıklı cümlelerle yazmak

(D) Hikâyedeki zamanı kronolojik saat çizgisine sıkı sıkıya bağlamak

12 ŞİFRELİ KELİME

Görseldeki minimalizm ipuçlarından yararlanarak bulmacayı çözünüz. Turuncu anahtar kutulardaki harflerle şifrelenmiş kısa öykü türünü bulunuz.

MİNİMALİZM KAVRAM BULMACASI

KURMACA · ÜSLUP · ÇAĞRIŞIM · ÜSTKURMACA · RİTİM · EDGÜ · KESİT

İpuçlarını çözerek gizli kısa öykü türünü (7 harf) bulunuz.

Gerçeğin sanatsal biçimde yeniden tasarlanması	K U R M A C A
Yazarın dili kullanma tarzı, anlatım biçemi	Ü S L U P
Kelimenin zihinde uyandırdığı yan anlamlar	Ç A Ğ R I Ş I M
Metnin kurmaca olduğunu hissettiren teknik	Ü S T K U R M A C A
Cümlelerin ahenkli ve akıcı iç temposu	R İ T İ M
Doğu Öyküleri adlı minimal kitabın ustası	E D G Ü
Hayattan yakalanan küçük bir an ve görünüş	K E S İ T

Turuncu kutulardaki harfler yukarıdan aşağıya:

KÜÇÜREK